

ΟΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΜΙΑΣ ΖΩΗΣ ΤΗΣ ΚΟΡΥΦΑΙΑΣ ΕΝΖΕΝΙ ΤΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ ΜΑΣ ΠΑΡ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΩΣ ΒΓΗΚΕ

ΣΤΟ ΘΕΑΤΡΟ

"ΔΕΝ θα ξεχάσω τη συνάντηση εκείνη με τον Θόδωρο Συναδινό. Ο πατέρας μου μπροστά. Εγώ σε κάποια απόσταση, δίπλα του, συνεσταλμένη και ανήσυχη. Ο πατέρας μου αποφασιστικός και πλημμυρισμένος από βεβαιότητα. Λες και θα του παρουσίαζε το μεγαλύτερο θεατρικό ταλέντο της υφηλίου.

- Η κόρη μου έχει σπάνιο θεατρικό ταλέντο, του λέει.

Και ο Συναδινός:

- Πώς το ξέρετε;

Η απάντηση του πατέρα μου ήταν κοφτή:

- Μα, είμαι ο γεννήτορ!".

Η Μανωλίδου με τον Καλλέργη στη "Νόρα" του Ιψεν (1964)

ΓΙΑ ΤΗΝ ΚΡΙΤΙΚΗ

ΚΑΙ ΤΗΝ ΜΠΕΡΓΚΜΑΝ

"...Τα αισθήματά τους αυτά δεν ήταν εντελώς ανεξήγητα, αν συνδυαστούν με τη μεγάλη δημοσιότητα που έδωσαν οι ελληνικές εφημερίδες στις κριτικές εντυπώσεις του ίδιου του Αντερσον από την παράσταση, που τις δημοσίευσε η "Herald Tribune" και τις αναδημοσίευσε η "Καθημερινή". Το σημείο της κριτικής του που ήταν αφιερωμένο στη δική μου ερμηνεία εξηγούσε, από τη σκοπιά του συγγραφέα του έργου, γιατί είχα αποδώσει το χαρακτήρα της Ιωάννας πιστότερα απ' ό,τι τον είχε ερμηνεύσει η Ινγκριντ Μπέργκμαν στη Νέα Υόρκη. Δεν μπορώ να πω πόσο αντικειμενική ήταν η κριτική εκείνη, ή αν δεν ήταν επηρεασμένη, ως ένα σημείο φυσικά, από το ότι ήταν φιλοξενούμενος στην Ελλάδα. Ομως, αν ο Αντερσον ήθελε να ξεπεράσει τον... σκόπελο, είχα σκεφτεί τότε, θα μπορούσε να μην την είχε γράψει. Πολύ περισσότερο που δεν θα δυσαρρετούσε και την Μπέργκμαν, την οποία οπωσδήποτε γνώριζε και, βέβαια, υπολόγιζε πολύ περισσότερο από εμένα. Για μια στιγμή, σκέφτηκα πως θα ήταν σωστότερο να μην αναφέρω τα περί επαινετικής κριτικής του Αντερσον για την ερμηνεία μου στην "Ιωάννα". Ομως, ένα τόσο σημαντικό γεγονός, που σημάδεψε την ιστορία μου στο θέατρο και που μ' έκανε να αισθανθώ μεγάλη ικανοποίηση, θα ήταν άδικο να μην το σημειώσω στα απομνημονεύματά μου.

Προτού κλείσω το κεφάλαιο της "Ιωάννας της Λοραίνης", θα πρέπει να πω και τούτο: Τη μέρα της προεμέρας, η Ινγκριντ Μπέργκμαν μου έστειλε από το

Χόλγουντ, όπου βρισκόταν για τα γυρίσματα της "Ιωάννας" ένα τηλεγράφημα με το οποίο μου ευχόταν επιτυχία σ' ένα ρόλο που "και οι δυο μας αγαπήσαμε". Ήταν μια ευγενική σκέψη της μεγάλης Σουηδής ηθοποιού, που πολύ με είχε συγκινήσει τότε".

ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΠΑΔΑΚΗ

"ΑΥΤΟ δεν μπόρεσα, αλήθεια, να το εξηγήσω. Γιατί η Ελένη Παπαδάκη ήταν ανώτερης μόρφωσης πνευματικός

άνθρωπος, σπουδαία ηθοποιός και ευγενέστατη, ως την υπερβολή, κυρία. Όταν ήθελε να ζητήσει κάτι, θα απευθυνόταν με το "παρακαλώ". Με εξαίρεση τα πρόσωπα με τα οποία είχε στενή γνωριμία, όλους τους άλλους τους προσφωνούσε με το "Κύριε", "Κύριε Φελίτσι", έλεγε

π.χ., όταν απευθυνόταν στον Μύρωνο υποβολέα τ' ενώ τον μάρτυρα της εισόδου των με όλοι "μπαρ

Οι "Ευτυχισ

■ Του ΙΑΣΟΝΑ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ

Η Μαρίκα, η Κυβέλη, η Κατίνα, η Παπαδάκη, η Βασούλα... Οι μεγάλες του αιώνα μας. Τα πρότυπα για τις επόμενες.

Η Βάσω Μανωλίδου πρωτοεμφανίστηκε στη σκηνή το 1932, στο Εθνικό στον "Ιούλιο Καίσαρα" του Σαίξπηρ και έδωσε την τελευταία της παράσταση, πάλι στο Εθνικό, το 1980, σε μια ανεπανάληπτη -για όσους την έχουμε δει- παράσταση του έργου του Μπέκετ "Ευτυχισμένες Μέρες"...

Μετά σταμάτησε. Δεν έκανε σινεμά, δεν έδωσε συνεντεύξεις, ούτε καν στις πρες κόνφερενς των έργων που έπαιζε δεν πήγαινε.

Η τηλεόραση δεν την φιλοξένησε ποτέ. Μοναδική, μεγαλοπρεπής παρουσία στο ελληνικό θέατρο στον αιώνα μας, συγκλονιστική, λαμπερή, υπέροχη ηθοποιός της σκηνής, σ' αυτά τα 48 χρόνια που έπαιζε, δάνεισε φως αιωνιότητας στους σπουδαίους ρόλους που ενσάρκωσε.

Ήταν η αιώνια ενζένη, έτσι έμεινε στην ιστορία. Η γκάμα της, δεν ακούμπησε την τραγωδία, ξεκινούσε από τον Ξερόπουλο και έφτανε έως τον Ιψεν, τον Σαίξπηρ, τον Μολιέρο και τον Γκολντόνι. Η μορφή της, η φωνή της, το ταλέντο της, δυστυχώς δεν είναι καταγραμμένες κάπου. Κρίμα.

Μένει στη μνήμη όσων την απολαύσαμε και στην ιστορία που αποφασίζει, στο φινάλε συνήθως, για όλα. Η Βάσω Μανωλίδου, απ' τις μεγαλύτερες ηθοποιούς του κόσμου -κατά την κρίση Ελλήνων και ξένων- δεν θα "αξιολογείται" στο μέλλον, θα είναι απλώς μύθος...

Σήμερα η Βάσω Μανωλίδου ζει ευτυχισμένη με τον σύζυγό της, πολύ επιτυχημένο επιχειρηματία Θεόδωρο Κρίτα και την κόρη της Αλίνα.

Την επόμενη Δευτέρα, το Μορφωτικό Ίδρυμα Εθνικής Τραπέζης θα παρουσιάσει την έκδοση με τις αναμνήσεις της Βάσως Μανωλίδου -αναμνήσεις ζωής και θεάτρου- στις 8.30 στην Κεντρική Σκηνή του Εθνικού με ελεύθερη είσοδο για το κοινό... Την έκδοση προλογίζουν οι: Ελύτης, Πέτρος Χάρης, Αθανασιάδης, Σαμαράκης, Γεωργουσόπουλος, Πλωρίτης, Χορν, Κακογιάννης και Σολομός...

Ιδού κάποια κομμάτια σε προδημοσίευση...

της Βάσως

ΟΥΣΙΑΖΟΝΤΑΙ ΣΕ ΜΙΑ ΣΗΜΑΝΤΙΚΗ ΕΚΔΟΣΗ ΣΤΗΝ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΣΚΗΝΗ ΤΟΥ ΕΘΝΙΚΟΥ

Μιμένες Μέρες"

Από αριστερά Άρης Βλαχόπουλος, Θόδωρος Μορίδης, Βάσω Μανωλίδου και Λάμπρος Κωνσταντάρης στην "Ρεβέκκα" (1947)

Δεξιά: Η Μανωλίδου με τον... "ιδανικό της σύζυγο", τον Θεόδωρο Κρίτα, επιτυχημένο θεατράνθρωπο...

Κάτω: Με τον Φάνη Χηνά και τον Τάσο Χαλικιά στον "Γυάλινο κόσμο" στο Εθνικό, το 1978

Μανωλίδου

ταλέντο της Αλίκης, ο Ηλίας Καζάν μου είπε κάποτε: "Αυτό που δίνει η Αλίκη, ως ηθοποιός δράματος και κωμωδίας, αλλά ταυτόχρονα και ως ερμηνεύτρια του μιούζικαλ, είναι πάρα πολύ δύσκολο και σπάνιο. Αν ήταν στην Αμερική, θα ξεχώριζε ανάμεσα στα πρώτα ονόματα του αμερικανικού θεάτρου και κινηματογράφου". Τις αδελφές Καλουτά τις γνώρισα στις καλλιτεχνικές περιοδείες που στήριξε ο Θόδωρος πάνω τους. Δεν θα αναφερθώ στο θεατρικό ταλέντο τους, ιδιαίτερα της Άννας, γιατί είναι πασίγνωστο. Θα αναφερθώ στην ακάματη εργατικότητα και ευσυνειδησία που τις χαρακτήριζε. Πρώτες στην πρόβα, τελευταίες να φεύγουν το βράδυ μετά την παράσταση από το θέατρο. Εδιναν κυριολεκτικά την ψυχή τους στο σανίδι, αλλά και στις εξωθεατρικές υποχρεώσεις του θιάσου τους - που, στον καιρό τους, ήταν πάρα πολλές. Εγιναν άραγε παραδείγματα για τους νεότερους;".

ΓΙΑ ΤΟΝ ΧΟΡΝ

"ΜΠΟΡΩ, δίχως κανένα δισταγμό, να πω ότι ο Χορν, μαζί με τον Βεάκη και τον Μινωτή, υπήρξαν, κατά τη γνώμη μου φυσικά, οι τρεις πιο ταλαντούχοι Έλληνες ηθοποιοί απ' όσους γνώρισα όσο καιρό έχω παίξει στο θέατρο".

ΦΙΝΑΛΕ

"ΜΕ ρωτούν αν, κατά τη γνώμη μου, το τελευταίο έργο που έπαιξα στο Εθνικό, το "Ω! Οι ευτυχισμένες μέρες" του Σάμουελ Μπέκετ, συμβολίζει, κατά κάποιον τρόπο, τις ευτυχισμένες μέρες που έζησα στο θέατρο.

Ίσως υπάρχει αυτή η εντύπωση σ' εκείνους που έχουν παρακολουθήσει από κοντά, ή από μακριά, τη σταδιοδρομία μου. Ακόμα και στους πολύ δικούς μου, που δίκαια μπορούν να πουν πως έζησαν κι ευτυχισμένες στιγμές με τις όποιες επιτυχίες μου στο θέατρο. Όμως, κανείς τους, αν δεν είναι ο ίδιος ηθοποιός, δεν είναι σε θέση να συνειδητοποιήσει τον τεράστιο μόχθο και, προπάντων, τη βασανιστική αγωνία που υπάρχει πίσω από την ερμηνεία ενός ρόλου, ιδίως ενός ρόλου του κλασικού δραματολογίου.

Κουράζονται και μοχθούν, σίγουρα, και πολλοί άλλοι άνθρωποι. Υπάρχουν δουλειές εξαντλητικές, που ταλαιπωρούν το σώμα, όπως αυτόν που δουλεύουν σε ορυχεία, στα αμπάρια των καραβιών και αλλού.

Όμως, η αγωνία του ηθοποιού, η κόπωση του μυαλού να μάθει πρώτα και έπειτα να παίξει σωστά ένα ρόλο, οι παλμοί της καρδιάς που αυξάνονται με την αίσθηση της αβεβαιότητας την ώρα της ερμηνείας του ρόλου - γιατί αλίμονο αν δεν υπάρχει η αβεβαιότητα - όλα αυτά δεν ξεπληρώνονται με τίποτε. Όσο μεγάλη και αν είναι η αμοιβή. Ακόμη και οι στιγμές της επιτυχίας, με το θερμό χειροκρότημα - ούτε αυτό είναι αρκετό.

Πόσες φορές έχω σκεφτεί πως θα ήταν σοφό να είχα αποσυρθεί καμιά δεκαριά χρόνια νωρίτερα! Ακόμη και τώρα, που δεν παίζω και πηγαίνω να δω κάποια παράσταση ενός κλασικού έργου, υποφέρω. Υποφέρω για λογαριασμό των ηθοποιών που βγάζουν την ψυχή τους μπροστά στον θεατή. Ζω την αγωνία τους, και αυτό με κάνει να σκέφτομαι πως, αν μπορούσα να γυρίσω πίσω, στα χρόνια που είχα ξεκινήσει, και να αποφασίσω ξανά για το επάγγελμά μου, ποτέ, μα ποτέ, δεν θα διάλεγα την καριέρα του ηθοποιού".

ΓΙΑ ΑΛΙΚΗ - ΚΑΛΟΥΤΑ

"ΟΜΩΣ, μας και αναφέρθηκα στην εργατικότητα και την επαγγελματική ευσυνειδησία της Κατερίνας και του Μουσουρή, θα

ήταν σοβαρή παράλειψη να μην υπογραμμίσω την τεράστια προσφορά της Αλίκης Βουγιουκλάκη και των αδελφών Καλουτά. Υπήρξαν πράγματι, τόσο η Αλίκη όσο και η Άννα και η Μαρία Καλουτά, υποδείγματα εργατικότητας και επαγγελματισμού. Ιδιαίτερα για το πολυσύνθετο και πολύπλευρο

ονόματάς τους στον υποβολέα Φελίτσης είχε πάρει τη Ρούσου, του βετεράνου της περιόδου Πολίτη). Κι α - Μάρκο, τον θυρωρό καλλιτεχνών, τον λέγαμε Μάρκο", η Ελένη

Παπαδάκη του απευθυνόταν με το "Κύριε μπάμπα-Μάρκο". Σ' έναν τόσο χαρακτηριστικό καλλιτέχνη και άνθρωπο, η μοίρα επιφύλαξε, δυστυχώς, έναν τόσο τραγικό θάνατο, που όταν τον πληροφορήθηκα, μείναμε όλοι, κυριολεκτικά, άφωνοι".